

nekdaj je utrakvistični nauk bil vpeljan v gimnazije, v katerih je nemški jezik se tako vrstil z latinskim, da so gimnazije sploh ime „latinskih šol“ dobile. „Geh' geh' in ein Nonnenkloster, Ophelia“ — s svojim „pädagogischen Standpunkt-om“ revni „Tagblatt“! K tebi možje deželnega šolskega sveta ne bodo hodili v šolo! — Tudi šolskih knjig slovenskih ne bomo tebe in tvojih družnikov nikoli prosili; vsaj če bi vas vse skupaj v en možnar stolkli, ne bi dobili pol uboge knjige od vas! Ali ste morebiti našim šolam vi že kedaj kako knjigo spisali, ali le kedaj se pripravljali pisati jo? Odgovorite! Zato smo skusili za zdaj tri odlične učitelje dobiti na našo gimnazijo, Tuška, Pleteršnika in Žakeljna, ki so na vsako stran strokovnjaki in naši domači, vam nemčurjem se ve da so „ultranationale Professoren“, ki bi le radi Heinriche, Hönige, Pergerje in enake imeli. In sedanji in vsak šolski svet, ki se zaveda dolžnosti do naroda našega, bode delal na to, da takih sposobnih mož, kakor so gori imenovani trije, še več pride k nam.

V drugem članku se huduje „Tagbl.“ nad tem, da deželni šolski svet pritiska na ljubljansko mestno gospodstvo, naj si zida — kar skor vsaka fara ima — šolsko poslopje, potem pa obira deželni zbor zato, da gospodom „na rotovžu“ ni dovolil, da bi bili en milijon gold. po poti loterije na posodo vzeli. Deželni odbor je bil za to, in udje njegovi so v finančnem odseku deželnega zbora tudi zagovarjali dovoljenje posojila; al deželni zbor ni imel zaupanja do gospodov „na rotovžu“, da bi bil odgovornost na-se vzel o milijonskem posojilu, za katero mu niso nič predložili, kako se bode loterija vršila (Spielplan) in kako se bode posojilo poplačalo (Tilgungsplan). Te tehtne vzroke lahkomišelnih „Tagbl.“ imenuje „nichtssagende Gründe“; al deželni zbor mora skrbeti za korist ljubljanskih mestjanov, ne pa, da bi stregele možem, ki po dosedanjih skušnjah največ skrb obračajo na to, da je okoli „kazine“ vse prav lepo, če tudi drugej so ceste strgane. Kar pa se povikšanja tistega „Zinskreuzer-ja“ tiče, ki bi ga mestni odbor obrnil samo za šolsko poslopje, moramo vendar gospode „na rotovžu“ vprašati: ali je to pravično, da samo posestnikom hiš in njihovim gostacem se nakladajo šolska bremena? Ali gospodje „na rotovžu“ ne vedó, da po deželi so direktni davki sploh, na ktere se razdeljujejo občinske priklade?

V tretjem članku „Tagblatt“ spet objeda „kranjsko ljudsko šolstvo“ — se ve, da molčí o groznem številu ljubljanskih otrok, ki ne hodijo v nobeno šolo — in svoj žolc razliva nad žensko pripravnico. Deželni šolski svet sam vé, da zdaj ondi ni vse izvrstno, zato je le tudi provizorno nastavljal učitelja in učiteljico v prvem letu, kar se bode lahko poravnalo, ko se začne drugi razred te šole, v kateri je pa morebiti vendar „prof.“ Lazar toliko vreden, kakor prof. Pirker v svoji. Najhuje pa bije „Tagbl.“ po učitelju telovadbe, češ, da jo uči tak, „der sich während seiner ganzen Lebenszeit darin noch nicht umgesehen hat!“ To je spet ena tistih velikanskih laží, ki izvira iz zavidnosti, da telovadbe ne uči človek, ki nobene besedice slovenske ne zna, da bi pripravnicam, ki bi imele enkrat slovenske deklice učiti, mogel dopovedati, kako se ta ali una vaja slovenski zove. Mi pa imamo „Tagbl.“ v obraz povedati, da Tomšič se je temeljito učil telovadbe in da je praktičen v tem znanstvu, katero uči tudi druge šolske otroke. Da „Tagblattovcem“ vendar iz vsakega nohta gleda nemškutar! Da vidi pezdri v drugem očesu, bruna pa v svojem ne, to je, ne Putre-ta in ne Eppicha —

oba dva uda konstitucionalnega društva in oba učitelja v c. k. vadnici, izmed katerih nobeden v ljudski šoli ne more po slovensko podučevati, kajti uni ni celó nič zmožen slovenščine, ta pa jo tako lomi, da se mu otroci smeja. Ako bi Tomšiča in Grkmana pri vadnici ne bilo, bi njunih predmetov noben drug tu ne mogel prevzeti! O svojih privržencih tedaj „Tagbl.“ ne črhne besedice. —

Čeravno so vsi članki „Tagbl.“ polni osebnosti, ga vendar ni sram očitno reči: „dass ihm nicht um Persönlichkeiten zu thun ist!“ Ko je „Tagbl.“ tako obral dr. Bleiweisa, dr. Costo, dr. Jarca, Šolarja, Tomšiča, Lazarja itd., in glorio pel Holzingerju in Wretschkotu, so pa „Tagblattovci“ skrbeli tudi za to, da so o deželnem predsedniku Wurzbachu (predsedniku šolskega deželnega sveta) take laží zatrosili po svetu, da se vsak pošten človek nevoljno obrne od tako nesramnega početja. In ti ljudje se pa hlinijo še s tem, da jim ni za osebnosti, ampak le za stvar! Ponemčevanje in brezversko prestrojenje naših šol: to je glavno vaše geslo, in zato, ker tega ne morete popolnoma doseči, pihate kakor gadje na vsakega, kdor vam presekuje vaše namere.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Kar se je dozdej v zbornici poslancev očitnega zgodilo, nima nobene politične važnosti; kako pa pododbor kuha resolucijo Poljakov in kaj da bode izkuhal, to je do danes še vsem drugim skrivnost. Treba tedaj čakati še nekoliko dni, in svet bode zvedel za Avstrijo silo važno dogodbo, ali bodo ustavoverci Poljake na limance vjeli ali ne. To pa je gotovo, da je razpor med njimi, kajti eni hočejo Poljakom vse dovoliti, drugi le nekaj. Ministerstvo je pa še o drugi zadevi v veliki zadregi, namreč o postavi, ki je hoče za silo stvariti zato, da bi deželne poslance gnali v državni zbor, dokler ni postave direktnih volitev. Ministerstvo še zmirom ni zagotovilo te parlamentarne pošasti, ki se imenuje „Nothwahlgesetz“, med tem pa lovi poslance, ki bi za to postavo glasovali, kedar pride v obravnavo državnega zbora. Dva Tržačana, Istrijance in Goričane (razen Črneti) neki že imajo na svoji strani; zdaj obdelujejo Dalmatince, da bi še te vjeli; al to bi bila vendar sramota strašna, pravo hudodelstvo nad jugoslavenstvom, ako bi Dalmatinci to storili! Tako pa mislijo ustavoverci brez Poljakov, Tirolcev in Kranjcev dobiti večino za to postavu. Kmalu bomo tedaj zvedeli, ali je še kaj političnega poštenja na svetu ali ne.

Hrvaško. — Kakor na Dunaj, tako tudi v Zagreb zdaj vse gleda, kaj bode tu. „Südsl. Corr.“ piše, da zadnje dni svečana meseca utegnejo biti nove volitve za deželni zbor. Magjaronska stranka že napenja vse moči. Gospodje Jakić, Krstić, Mrazović, Rački in Vončina so razglasili poročilo o dunajskih konferencah, ki je učinilo na deželo vrlo dober vtisek. Da bi sijajno zmagali bratje naši na Hrvaškem, to prosimo tudi mi pravičnega Boga, kajti njihova zmaga je tudi naša zmaga.

Popravek. V poslednjih „Novicah“ na strani 31. v 10. vrsti od spodej ste izostale besedi: „pribežališče ponuditi“.

Kursi na Dunaji 16. januarija.

5% metaliki 62 fl. 90 kr.	Ažijo srebra 112 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 72 fl. 40 kr.	Napoleondori 9 fl. — kr.